

บทที่ 5

สรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การให้การศึกษาแบบกลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง อำเภอเมือง สมุทรปราการ” เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยออกแบบเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลอง การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการศึกษาแบบกลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง อำเภอเมือง สมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง อำเภอเมือง สมุทรปราการ ที่มีเกรดเฉลี่ย 3 ภาคการเรียนน้อยกว่า 2.00 จำนวน 39 คน นำมาทำแบบวัด AQ และขอความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 22 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 7 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 5 คน ซึ่งจะต้องเข้าร่วมโปรแกรมการให้การศึกษาแบบกลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเวลา 8 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 8 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 2 คนซึ่งไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบ AQ ซึ่งผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดของ พอล จี สตอลทซ์ (Paul G. Stoltz) โดยแบบทดสอบนี้แบ่งเป็น 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านการควบคุม มิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ มิติด้านผลกระทบ และมิติด้านความอดทน ผู้วิจัยได้เปลี่ยนแปลงข้อคำถามบางข้อเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อฝึกพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค

กลุ่มทดลองทำการวัดผล 3 ระยะ ได้แก่ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 1 เดือนหลังการทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมทำการวัดผล 2 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการทดลองและระยะหลังการทดลอง รวมทั้งให้อาจารย์ผู้สอนจากการสุ่มเลือกบางรายวิชาประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ และในระยะก่อนการทดลอง และ

ระยะหลังการทดลองในกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS 11.5 for Windows ในการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ค่าที (t-test)

ผลสรุปสมมติฐาน AQ โดยรวม 3 ข้อ ขอมรับสมมติฐานการวิจัย 1 ข้อ และปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 2 ข้อ คือ

ขอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ โดยรวมสูงขึ้นภายหลังการทดลอง

ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 2 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ โดยรวมภายหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกัน

ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 3 กล่าวคือ ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ โดยรวมไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลสรุปสมมติฐาน AQ มิติด้านการควบคุม 3 ข้อ ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยทั้ง 3 ข้อ คือ

ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 4 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านการควบคุมไม่สูงขึ้นภายหลังการทดลอง

ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 5 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านการควบคุมภายหลังการทดลองและระยะ ติดตามผล แตกต่างกัน

ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 6 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านการควบคุมภายหลังการทดลองและระยะ ติดตามผล แตกต่างกัน

ผลสรุปสมมติฐาน AQ มิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ 3 ข้อ ขอมรับสมมติฐานการวิจัย 1 ข้อ และปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 2 ข้อ คือ

ขอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 7 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบสูงขึ้นภายหลังการทดลอง

ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 8 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกัน

ปฏิเสฐสมมติฐานการวิจัยที่ 9 กล่าวคือ ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลสรุปสมมติฐาน AQ มิติด้านผลกระทบ 3 ข้อ ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 2 ข้อ และปฏิเสฐสมมติฐานการวิจัย 1 ข้อ คือ

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 10 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านผลกระทบสูงขึ้นภายหลังการทดลอง

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 11 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านผลกระทบภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ปฏิเสฐสมมติฐานการวิจัยที่ 12 กล่าวคือ ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านผลกระทบไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลสรุปสมมติฐาน AQ มิติด้านความอดทน 3 ข้อ ยอมรับสมมติฐานการวิจัยทั้ง 3 ข้อ คือ

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 13 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านความอดทนสูงขึ้นภายหลังการทดลอง

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 14 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านความอดทนภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 15 กล่าวคือ ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองจะมีคะแนน AQ ในมิติด้านความอดทนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลสรุปสมมติฐานแบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียน 3 ข้อ ยอมรับสมมติฐานการวิจัยทั้ง 3 ข้อ คือ

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 16 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนสูงขึ้นภายหลังการทดลอง

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 17 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 18 กล่าวคือ ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองจะมีคะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลสรุปสมมติฐานคะแนนเฉลี่ยในการเรียน 2 ข้อ ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 1 ข้อ และ ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 1 ข้อ คือ

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 19 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนนเฉลี่ยในการ เรียนสูงขึ้นภายหลังการทดลอง

ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 20 กล่าวคือ กลุ่มทดลองจะมีคะแนนเฉลี่ยในการ เรียนไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง

จากผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มใน การฝึกพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีผลในการเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนของ นักเรียนกลุ่มทดลอง และเพิ่มคะแนนเฉลี่ยในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองให้สูงขึ้น ใน ส่วนของคะแนนความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแต่ละด้านซึ่งได้จาก แบบทดสอบ แม้ว่าคะแนนความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของกลุ่มทดลองจะสูง กว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองทุกมิติแต่เป็นการเพิ่มอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของกลุ่มทดลอง จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติในมิติต่างๆ ตามแนวคิดความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่า อุปสรรค แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียน และคะแนนเฉลี่ยในการเรียน

กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจำนวน 22 คน เป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง อำเภอเมือง สมุทรปราการ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย สะสม 3 ภาคการศึกษาน้อยกว่า 2.00 โดยกลุ่มทดลองแบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 7 คน และ นักเรียนหญิงจำนวน 5 คน กลุ่มควบคุมแบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 8 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 2 คน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มนั้น มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งกลุ่ม ทดลองจะต้องเข้าร่วมโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการเผชิญและ ฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเวลา 8 ครั้ง ทุกวันจันทร์ พุธ และศุกร์ ใน การเข้าร่วมโปรแกรมนั้น กลุ่มทดลองจะได้รับการเรียนรู้และฝึกฝนแนวคิดเกี่ยวกับการเผชิญ และฟันฝ่าอุปสรรค ได้รับการประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนโดยอาจารย์ใน รายวิชาต่างๆ ที่ผู้วิจัยคัดเลือกเป็นผู้บันทึกแบบประเมินความรับผิดชอบในการเรียน และ

เปรียบเทียบผลการเรียนเฉลี่ยหลังการสอบปลายภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวม หมายถึง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคในภาพรวมของทั้ง 4 มิติ อันได้แก่การรับรู้ถึงความสามารถในควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นอุปสรรค เชื่อว่าสิ่งดีและสิ่งไม่ดีสามารถเกิดขึ้นกับตนเองได้เสมอ รู้จักพิจารณาถึงสาเหตุของอุปสรรคที่เกิดขึ้น รู้ว่าใครเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบกับสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่ปล่อยให้อุปสรรคคลุกคลีไปส่งผลเสียต่อส่วนอื่นๆ ของชีวิต และมีความอดทนที่จะเผชิญกับอุปสรรค โดยเชื่อว่าอุปสรรคนั้นจะคงอยู่เพียงชั่วคราว และสามารถหาทางแก้ไขได้ จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนน AQ โดยรวมที่ได้จากแบบทดสอบพบว่า กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ โดยรวมสูงกว่ากลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง แต่ระยะหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ โดยรวมไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่า ค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ที่สูงขึ้นของกลุ่มควบคุมเป็นคะแนนที่เกิดจากการประเมินของตัวนักเรียนเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะความคุ้นเคยในการตอบแบบทดสอบ เพราะ AQ น่าจะสูงขึ้นจากการฝึกฝน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน AQ โดยรวมในระยะติดตามผลพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ โดยรวมสูงไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า AQ ควรได้รับการเสริมสร้าง ฝึกฝน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ในมิติด้านการควบคุม (Control) หมายถึงการรับรู้ถึงความสามารถในการควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ทั้งดีและไม่ดีสามารถเกิดขึ้นได้ จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านการควบคุม พบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านการควบคุมสูงกว่ากลุ่มควบคุมเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านการควบคุมในระยะหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านการควบคุมไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ซึ่งผู้วิจัยสังเกตว่า ในการเข้าร่วมโปรแกรมครั้งที่ 4 ซึ่งเป็นการให้ความรู้ในเรื่อง AQ นั้นผู้วิจัยตั้งประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับผลการเรียนในบางรายวิชาที่ยังเป็น 0 และผลการเรียนเฉลี่ยที่ยังน้อยเกินไปของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้พิจารณาถึงอุปสรรคที่เกิดขึ้นโดยใช้แนวคิดของ AQ ในมิติต่างๆ ทั้ง 4 มิติ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนสามารถอภิปรายเกี่ยวกับ AQ ในมิติด้านการควบคุมได้ถูกต้องก่อนที่จะได้รับความรู้เรื่อง AQ ในมิติด้านการควบคุมตัวอย่างข้อคำถามที่ใช้ในการ

อภิปราย ฉันสามารถควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นอุปสรรคนั้นไปได้หรือไม่ สมาชิกทุกคนตอบว่าได้ อุปสรรคที่เกิดขึ้น สิ่งที่สามารถควบคุมได้คือ สมาชิกทุกคนตอบว่า ตัวเอง และ สิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้คือ สมาชิกตอบว่า อาจารย์ พ่อ แม่ ความยากง่ายของวิชาที่เรียน ซึ่งเป็นข้อสังเกตได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจว่าอุปสรรคต่างๆ สามารถเกิดขึ้นได้ และสิ่งที่นักเรียนสามารถควบคุมได้คือตัวนักเรียนเอง ส่วนปัจจัยแวดล้อมภายนอกนั้นยากต่อการควบคุมให้เกิดขึ้นหรือไม่ให้เกิดขึ้น แต่เมื่อปฏิบัติจริง พบว่า สมาชิกหลายคนยังคงรู้สึกท้อแท้ ไม่อยากไปพบอาจารย์อีก เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์จากอาจารย์ในขณะที่ไปขออาจารย์สอบแก้ตัว หรือขอส่งงานที่ค้าง แต่เมื่อนำประเด็นเรื่องการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากอาจารย์มาเป็นหัวข้อในการอภิปราย สมาชิกยินดีที่จะไปพบอาจารย์อีกครั้ง เพราะเข้าใจแล้วว่า การถูกอาจารย์กล่าวตักเตือนนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่จะต้องเกิดขึ้น และไม่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดได้ และการถูกกล่าวตักเตือนเกิดจากตัวสมาชิกเอง ในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านการควบคุมสูงขึ้นจากระยะหลังการทดลอง ซึ่งอาจเนื่องมาจากสมาชิกเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และเชื่อมั่นในความสามารถของสมาชิกเองมากขึ้น เนื่องจากสมาชิกได้รับทราบถึงผลการเรียนของตนเองที่เพิ่มมากขึ้น และสอบผ่านในทุกรายวิชา หรือสมาชิกบางคนอาจมีวิชาที่สอบไม่ผ่านน้อยกว่าที่ตนเองคาดไว้ ส่วนวิชาที่ขอสอบแก้ตัวไปแล้วนั้น ผลการสอบปรากฏเป็นคะแนนผ่านจึงทำให้สมาชิกเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะพัฒนาการเรียนของตนเอง และความพยายามที่จะพัฒนาการเรียนของตนเองให้ดีขึ้นเกิดเป็นผลสำเร็จได้

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ในมิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์หาสาเหตุของอุปสรรคที่เกิดขึ้น รู้ว่าใครคือผู้ที่จะต้องรับผิดชอบกับสิ่งที่เกิดขึ้น มีความรับผิดชอบไม่ปิดกั้นให้ผู้อื่น จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบพบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านสาเหตุและความรับผิดชอบต่ำกว่ากลุ่มควบคุม แต่ในระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม และในทางกลับกัน กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบลดลงจากระยะก่อนการทดลอง จากการสังเกตของผู้วิจัยก่อนการให้ความรู้เรื่อง AQ ในมิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ สมาชิกอธิบายว่าสาเหตุของอุปสรรคที่

เกิดขึ้นนั้นมาจาก ตัวเอง อาจารย์ และวิชาเรียนยากเกินไป แต่อุปสรรคเหล่านี้ ตัวของสมาชิกเองที่จะต้องรับผิดชอบ ซึ่งเมื่อให้สมาชิกช่วยกันพิจารณาว่าหากสาเหตุของอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นมาจากอาจารย์ หรือความยากของวิชาที่เรียน สมาชิกจะมีวิธีการแก้ไขอุปสรรคนี้อย่างไร ซึ่งทำให้สมาชิกเข้าใจว่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้มาจากอาจารย์ หรือความยากของวิชาเรียนทั้งหมด แต่ส่วนหนึ่งนั้นมาจากตัวของสมาชิกเองที่อาจจะยังมีความรับผิดชอบไม่มากเท่าที่ควร และการขาดความเพียรพยายาม และนำเอาประเด็นเรื่องความรับผิดชอบในการเรียนมาให้สมาชิกร่วมกันอภิปราย เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงผลดี และผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับผลการเรียนของตนเองจากการมีความรับผิดชอบ และการขาดความรับผิดชอบ ในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ในด้านสาเหตุของความรับผิดชอบสูงกว่าระยะหลังการทดลอง ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุเดียวกับการควบคุม เพราะเมื่อสมาชิกมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น ส่งงานมากขึ้น แสดงความรับผิดชอบต่ออาจารย์ในการที่จะแก้ไขผลการเรียนที่ไม่ผ่านในภาคการเรียนที่ผ่านมา ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยสะสมของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น และคะแนนเฉลี่ยในภาคการศึกษาปัจจุบันนั้นเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนในมิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบของกลุ่มทดลองที่สูงขึ้นนี้สอดคล้องกับค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนซึ่งหมายถึง การบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนของกลุ่มทดลอง อันได้แก่ พฤติกรรมการเข้าเรียน พฤติกรรมการตั้งใจเรียนในชั้นเรียน พฤติกรรมการจดบันทึกจากการเรียน พฤติกรรมการส่งการบ้าน/งาน ความใส่ใจต่อการบ้าน/งาน โดยให้อาจารย์ที่สอน 5 ท่าน ใน 3 รายวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ เป็นผู้ประเมิน

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบในการเรียนพบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนสูงกว่ากลุ่มทดลอง แต่ในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการเข้าร่วมโปรแกรมทำให้สมาชิกกลุ่มทดลองได้ตระหนักแล้วว่าการมีความรับผิดชอบในการเรียนนั้นส่งผลอย่างยิ่งต่อผลการเรียนของตนเอง และวิธีที่จะทำให้ผลการเรียนของตนเองดีขึ้น คือการควบคุมตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อการบ้าน หรือการบ้านที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานให้ครบและตรงเวลา ทำงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ) ในมิติด้านผลกระทบ (Reach) หมายถึง การควบคุมอุปสรรคไม่ให้กระจายลุกลามไปสู่ส่วนอื่นๆ ของชีวิต จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านผลกระทบ พบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านผลกระทบต่ำกว่ากลุ่มควบคุม แต่ในระบะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านผลกระทบไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม จากการสังเกตพบว่าสมาชิกบางคนอธิบายว่า ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นส่งผลให้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากพ่อแม่ผู้ปกครอง ว่าไม่ตั้งใจเรียน ไม่ขยันเรียนทำให้สอบไม่ผ่าน ซึ่งทำให้รู้สึกเครียด เบื่อหน่าย และกดดัน ผู้วิจัยจึงเปิดประเด็นให้สมาชิกอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่เป็ความถนัดของสมาชิกแต่ละคน ความคาดหวังในการสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งทำให้สมาชิกเห็นว่า การสอบไม่ผ่านนั้นนอกจากจะมาจาก การขาดความรับผิดชอบหรือการขาดความเพียรพยายามของตนเองแล้ว ยังมีสาเหตุมาจากการเลือกเรียนใน โปรแกรมที่ตนเองไม่มีความถนัดและมีพื้นฐานความรู้ไม่มากนัก เช่น สมาชิกจำนวน 9 คน ใน 12 คนซึ่งมีคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ไม่ดีแต่เลือกเรียนโปรแกรมศิลป์คำนวณ ทำให้สอบไม่ผ่านวิชาคณิตศาสตร์ แต่ทำคะแนนได้ดีในวิชาอื่นๆ เช่น ศิลปะ หรือดนตรี ซึ่งความถนัดนี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในการเรียนระดับอุดมศึกษา และผู้วิจัยยังพบอีกว่าสมาชิกแทบทุกคนไม่คาดหวังที่จะสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล เนื่องจากรู้ว่าตนเองนั้นมีคะแนนไม่พอที่จะเลือกเรียนในคณะของมหาวิทยาลัยรัฐบาล แต่เลือกที่จะเข้าเรียนในสถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน หรือมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งมีคณะที่ตนเองอยากเรียน ในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านผลกระทบสูงไม่แตกต่างไปจากระยะหลังการทดลอง ซึ่งเนื่องมาจากสาเหตุเดียวกันกับด้านอื่นๆ คือ สมาชิกมีประสบการณ์ของความสำเร็จ ซึ่งทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ว่าตนเองสิ่งที่เคยผิดพลาดนั้นสามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้ หากไม่ยอมปล่อยไว้ตนเองจมอยู่กับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และกล้าที่จะเผชิญหน้ากับอุปสรรคปัญหานั้นๆ ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่มีมิติด้านผลกระทบสูงตามแนวคิดของสตอลทซ์ (Stoltz, 1997, น.106-125)

ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค (AQ) ในมิติด้านความอดทน (Endurance) หมายถึง ความยาวนานของอุปสรรคซึ่งแต่ละคนจะมองระยะเวลาของการคงอยู่ของอุปสรรคแตกต่างกัน หากใครมองว่าอุปสรรคจะคงอยู่เพียงชั่วคราวและสามารถแก้ไขได้ บุคคลนั้นจะมีความอดทนต่อการเผชิญกับอุปสรรคสูง มีความพยายามที่จะหาทางแก้ไขให้ผ่าน

ผ่านไปโดยเร็ว ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านความอดทนพบว่าก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านความอดทนสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง และระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า อาจจะเป็นผลมาจากประสบการณ์ของความสำเร็จในการพยายามที่จะขอสอบแก้ตัวหรือส่งงานที่ค้างในแต่ละรายวิชาส่งผลให้สมาชิกรู้สึกมีกำลังใจ และมีความหวังมากยิ่งขึ้น เช่น สมาชิกบางคนขอสอบแก้ตัววิชาคณิตศาสตร์กับอาจารย์ได้สำเร็จ จึงไม่ปฏิเสธที่จะไปขอสอบแก้ตัวกับอาจารย์ในรายวิชาอื่นๆ เพราะเชื่อว่าในที่สุดแล้วอุปสรรคต่างๆ สามารถคลี่คลาย และหาทางแก้ไขได้ด้วยตัวของสมาชิกเอง อีกทั้งสมาชิกยังได้เห็นว่าตนเองนั้นมีผลการเรียนผ่านในรายวิชาที่ไปติดต่ออาจารย์เพื่อขอสอบแก้ตัวในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน AQ ด้านความอดทนสูงไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลอง เนื่องจาก สมาชิกเรียนรู้ว่าอุปสรรคต่างๆ สามารถแก้ไขได้ และในที่สุดอุปสรรคเหล่านั้นก็จะผ่านไป โดยให้ตนเองเป็นผู้เข้าไปรับผิดชอบแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้น ไม่ย่อท้อ ไม่หมดกำลังใจ และไม่ปล่อยให้อุปสรรคยั่วยุอย่างเช่นที่สมาชิกได้ปฏิบัติตลอดระยะเวลาของการเข้าร่วมการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวัง ในด้านการเรียนรู้ รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคลที่ประเมินได้จากการทดสอบ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไปมักอยู่ในรูปแบบของเกรดที่ได้จากโรงเรียน จากการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในการเรียนของสมาชิกในระยะหลังการทดลองพบว่าสมาชิกมีคะแนนเฉลี่ยในการเรียนสูงขึ้นภายหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยในการเรียนไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยในการเรียนสูงกว่ากลุ่มทดลองตั้งแต่อนการทดลอง อีกทั้งยังพบว่ากลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยในการเรียนในระยะก่อนการทดลอง และหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สิ่งที่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัดคือ กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนนี้ได้จากการประเมินของอาจารย์ทั้ง 5 ท่าน ใน 3 รายวิชา และจากการบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนหลังเข้ากลุ่มซึ่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมินสรุปได้ว่า อาจารย์ที่

ปรึกษาของกลุ่มทดลองสังเกตเห็นว่านักเรียนเข้าเรียนตรงเวลา สม่ำเสมอ มีความตั้งใจในการเรียนเพิ่มขึ้น แม้จะพูดคุยกันบ้างแต่น้อยลง มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งการบ้านหรืองานตรงเวลาและทำเป็นระเบียบเรียบร้อย อีกทั้งยังมีความกระตือรือร้นที่จะสะสมงานและสอบแก้ตัว นอกจากนี้กลุ่มทดลองยังมีคะแนนเฉลี่ยในการเรียนสูงขึ้น

จากการอภิปรายผลการวิจัยข้างต้นอาจสรุปได้ว่าโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นั้น แม้ว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมของกลุ่มทดลองนั้นจะไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม แต่กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนสูงขึ้น และมีคะแนนเฉลี่ยในการเรียนสูงขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า AQ นั้นควรจะดูที่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมว่ามีผลต่อการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ซึ่งน่าจะสำคัญกว่าคะแนนจากแบบทดสอบ ฉะนั้นการประเมินใดๆ ก็ตาม ควรประเมินที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากกว่าแบบทดสอบ นอกจากนั้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. กลุ่มทดลองที่ได้มาด้วยความสมัครใจสามารถช่วยลดปัญหาในการขาดการเข้ากลุ่ม การต่อต้านกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการทดลองคล่องตัวไปด้วยดี รวมทั้งการตกลงร่วมกันของสมาชิกในการหาเวลาที่เหมาะสมในการเข้ากลุ่มสามารถช่วยลดปัญหาเรื่องการขาดการเข้ากลุ่มได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เช่น แบบทดสอบ หรือโปรแกรมจะมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม หากผู้วิจัยได้มีการสำรวจถึงปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มทดลอง ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสมกับปัญหา และกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย

3. การวิจัยจะมีประโยชน์สำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย หากผู้ดำเนินการวิจัยมีเวลาในการพูดคุยกับสมาชิกเป็นรายบุคคล นอกเวลาที่ใช้ในการเข้าโปรแกรม ซึ่งการมีโอกาสดังกล่าวได้พูดคุยกับสมาชิกเป็นรายบุคคลนั้นสามารถทำให้ผู้ดำเนินการวิจัยรู้ถึงปัญหาของสมาชิกแต่ละคนมากยิ่งขึ้น นำมาปรับโปรแกรมให้มีผลในการช่วยเหลือได้ดีขึ้น และเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ดำเนินการวิจัยกับสมาชิก

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ดำเนินการวิจัยเห็นว่าควรมีการติดตามผลต่อจากระยะติดตามผล 1 เดือนเพื่อดูว่าพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค พฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนยังคงอยู่หรือไม่ รวมทั้งผลการเรียนในภาคการศึกษาต่อไปเพิ่มขึ้นหรือลดลง
2. ควรมีผู้บันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตการณ์โดยไม่ให้นักเรียนทราบ เช่น อาจารย์ ผู้ช่วยผู้วิจัยเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น
3. ควรนำโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มในการฝึกพฤติกรรมการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคไปปรับใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมต้น เพื่อเป็นการสร้างรากฐานความพยายามทางการศึกษา และควรจะปลูกฝังพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนตั้งแต่ในวัยเด็ก
4. โรงเรียนต่างๆ ควรนำแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคปรับเป็นวิชาเรียนเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความพยายามไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหาในการเรียน และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง